

Natuurvisie Noordlaarderbos en Vijftig Bunder

Verslag bijeenkomst klankbordgroep 12 november 2013

Locatie: Nivon-huis 'De Hondsrug', Noordlaren

Thema: bespreking conceptvisie

Onder leiding van Piet van Dijk van de bespreekt de klankbordgroep de conceptvisie. Vindt de groep hierin voldoende terug van de vragen, wensen en ideeën die zij in de bijeenkomsten eerder dit jaar heeft aangedragen? De bespreking concentreert zich op het gedeelte vanaf de beschrijving van de knelpunten (pagina 14 van de conceptvisie). Het voorafgaande beschrijvende gedeelte blijft onbesproken; wel merken verschillende leden van de klankbordgroep op dat de beschrijving herkenbaar is en een mooi overzicht geeft.

Knelpunt verdroging

Net als bij eerdere bijeenkomsten worden twijfels geuit over (de omvang van) het verdrogende effect van de tankgracht op de heide van de Vijftig Bunder. Als mogelijk belangrijker oorzaak wordt de zandafgraving Roelofs genoemd. Naar verluidt is hier een bodemlaag doorboord waardoor een 'lek' is ontstaan. Volgens Roel Douwes zal dit vooral invloed hebben in het beekdal, niet zozeer op de hoger gelegen Vijftig Bunder.

Een andere invloed die leden van de klankbordgroep als belangrijker inschatten is de diepe ontwatering van het landbouwgebied ten oosten van Noordlaarderbos en Vijftig Bunder. Volgens Philippe Boucher hebben daardoor ook de boeren hier nu last van verdroging. Dit zou betekenen dat er een gemeenschappelijk belang is om het waterpeil in dit gebied te verhogen, waardoor een buffer voor de Vijftig Bunder zou ontstaan.

Roel geeft aan dat voor het beheerplan in het kader van Natura2000 naar verwachting onderzoek naar verdroging van de Vijftig Bunder zal plaatsvinden. Uitbreiding en kwaliteitsverbetering van de vochtige heide is namelijk een van de doelstellingen. Het ligt voor de hand dit onderzoek niet te beperken tot de invloed van de tankgracht, maar alle potentiële verdrogende invloeden in samenhang te onderzoeken.

Knelpunt versnippering en isolatie

Gesuggereerd wordt om kansen voor verbinding met andere gebieden vooral te zoeken in de noord-zuidlijn, en in het bijzonder met de Appelbergen. Voor een deel krijgt de verbinding met dit gebied al vorm door de aanleg en versterking van houtwallen, poelen en dergelijke in het tussenliggende gebied in het kader van het Landschapsontwikkelingsplan van de gemeente Haren. De Zuidlaarderweg vormt een belangrijke barrière, een of meer faunapassages onder deze weg zouden nuttig zijn.

Een dergelijke verbinding zou echter nog geen soelaas bieden voor soorten van heide en heideachtige vegetaties. Vooral soorten met uiterst kleine populaties die

bepikt zijn tot een enkele plek, zoals levendbarende hagedis, bruine vuurvliinder en valkruid, zijn uiterst kwetsbaar, benadrukt Jacob de Bruin.

Knelpunt landbouw op de es

Verschillende leden van de groep komen met concrete voorbeelden van particuliere gronden waar iets 'te halen valt' op het gebied van natuurgericht beheer. Aan de andere kant zijn recent subsidiemogelijkheden vervallen, en dit maakt boeren onzeker en wantrouwend, ervaart Dick Schoppers. Roel Douwes vertelt dat er nieuwe subsidiemogelijkheden komen in het kader van het nieuwe Europese landbouwbeleid. Delen van het gebied zullen daarvoor zeker in aanmerking komen. In het nieuwe systeem verlegt de overheid het initiatief echter naar de streek: mensen moeten zich aaneensluiten, bijvoorbeeld in een agrarische natuurvereniging, en een gezamenlijk plan indienen om subsidie voor agrarisch natuurbeheer te kunnen krijgen. Roel doet daarom een beroep op leden van de klankbordgroep om te helpen zo'n plaatselijk samenwerkingsverband van de grond te tillen. Het is niet aan Natuurmonumenten om hierin het voortouw te nemen, al wil zij wel graag meedenken en helpen.

Wilde Veen

De klankbordgroep ondersteunt de wens het Wilde Veen door een natuurorganisatie te laten beheren. Jacob de Bruin meldt echter dat de huidige eigenaar, Alfred Bakker, het gebied niet kwijt wil. Gelukkig staat hij wel open voor overleg om een goed plan voor het beheer van het gebied te maken. Natuurmonumenten brengt daarbij graag haar expertise in. Intussen is er niets op tegen om verwerving van het Wilde Veen als ambitie in de Natuurvisie te formuleren.

Recreatie (knelpunten, visie en beheer)

Een groot deel van de discussie van deze avond gaat over recreatie. Het is duidelijk dat dit thema de klankbordgroep sterk bezighoudt. Juist het thema recreatie is echter in de conceptvisie nog weinig uitgewerkt. De klankbordgroep hoopt dat het onderwerp een even goede en concrete uitwerking zal krijgen als het thema natuur, met even heldere keuzes.

Roel geeft aan dat Natuurmonumenten een recreatief totaalplan voor het gebied gaat maken, waarin alle aspecten in samenhang worden bekeken. De afweging van al deze aspecten maakt Natuurmonumenten niet op eigen houtje, maar samen met omwonenden, belanghebbenden en andere betrokken partijen zoals de gemeenten.

Tolhuisweg

Zowel over de vraag of er aan de Tolhuisweg sprake is van een parkeerprobleem, als over de vraag of een (bescheiden) parkeervoorziening hier een goed idee is, zijn de meningen verdeeld. Pieter den Hengst wijst op de volgens hem te verwachten nadelen: aanzuigende werking en zwerfvuil. Willem Bok lijkt een

parkeervoorziening hier, mits zorgvuldig ingepast, juist op zijn plaats. Roel Douwes wijst op de samenhang met het plan om de Tolhuisweg 'overgraasbaar' te maken (verbinden Vijftig Bunder en Land van Malle Marie) en met het voorstel om de Westertse weg autoluw te maken. Verder is Natuurmonumenten zich de laatste tijd steeds meer bewust geworden van het belang van goede entrees tot natuurgebieden: om bezoekers te verwelkomen, te markeren dat men een natuurgebied betreedt en om het bezoek te geleiden. De Tolhuisweg heeft in dit opzicht, als enige verharde toegangsweg tot het gebied, zeker een functie. Dit geldt des te meer wanneer er bijvoorbeeld een archeologische wandelroute over de Vijftig Bunder komt, die een logisch start- en eindpunt moet krijgen. Al deze aspecten zullen zorgvuldig worden afgewogen.

Mountainbikers en ruiters

Roel maakt duidelijk dat wandelaars en fietsers hier de doelgroepen zijn. Speciale voorzieningen voor mountainbikers zijn niet aan de orde. De problemen moeten op een andere manier worden opgelost.

Ingrid Schenk pleit voor duidelijker bordjes, die met name beter dan nu aangeven wat er *niet* mag. Veel ruiters bijvoorbeeld weten niet dat ze alleen de voor hen bestemde route mogen volgen. Verder wordt opgemerkt dat de huidige balken bij de ingangen te laag zijn; je tilt een fiets er te makkelijk overheen. Roel zal deze punten in de bespreking met het beheerteam inbrengen.

TomTom

Vanuit de groep komt de tip om bij TomTom [en andere producenten van navigatieapparatuur – HvdB] de zandwegen in het gebied van de kaarten af te laten halen, om het gemotoriseerd verkeer terug te dringen.

Bestrijding exoten

- Amerikaanse vogelkers: gewezen wordt op het belang om de gemeente(n) bij de bestrijding te betrekken. En ook in particuliere tuinen staan bomen van deze exoot.
- De springbalsemien breidt zich de laatste tijd razendsnel uit; ingrijpen is urgent om te voorkomen dat deze plant het beekdal bereikt, aldus Fred Hemmes.

Beheer algemeen

De klankbordgroep vindt de visie ambitieus en vraagt zich af of alle plannen voor het beheer uitvoerbaar zijn. Roel Douwes beaamt dat het om een forse klus gaat. Of het maatregelenpakket uitvoerbaar is zal in de bespreking met het beheerteam aan de orde komen. Een hoog ambitieniveau is hoe dan ook op zijn plaats, het gaat tenslotte om een bijzonder gebied ('Parel op de Hondsrug', zoals de titel van een visiehoofdstuk luidt) dat hoog gewaardeerd wordt en waar kansen liggen.

Vervolg

Roel vertelt hoe het proces verder gaat: binnenkort volgt de bespreking van de

conceptvisie met het beheerteam van Natuurmonumenten. Daarna wordt de tekst verder ingevuld. Vervolgens wordt de visie op open bijeenkomsten in de streek gepresenteerd. Roel zou graag zien dat uit de klankbordgroep een permanente contactgroep voortkomt en vraagt de aanwezigen of zij hiervoor voelen. Het antwoord is ja. Men geeft aan dat het handig zou zijn om één contactpersoon bij Natuurmonumenten te hebben. Nu is vaak niet duidelijk bij wie men moet zijn.

Tot slot: zowel vanuit Natuurmonumenten (Roel, Jacob, Piet) als vanuit de klankbordgroep is de wijze van samenwerken als prettig en bijzonder nuttig ervaren.